

**Raport metodologiczny
z badań realizowanych w 2013 r.
w ramach projektu „Bilans Kapitału
Ludzkiego”**

Patrycja Antosz

Spis treści

SPIS TREŚCI.....	2
SPIS SKRÓTÓW	3
WPROWADZENIE.....	4
ROZDZIAŁ 1 BADANIA PRACODAWCÓW (A1)	6
ROZDZIAŁ 2 BADANIA OFERT PRACY (A2).....	12
ROZDZIAŁ 3 BADANIA LUDNOŚCI (B1)	18
ROZDZIAŁ 4 BADANIA UCZNIÓW SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH (B3.1).....	24
ROZDZIAŁ 5 BADANIA STUDENTÓW (B3.2)	30
ROZDZIAŁ 6 BADANIA INSTYTUCJI SZKOLENIOWYCH (C1)	36

Spis skrótów

ANK – ankieter

BKL – Bilans Kapitału Ludzkiego

CAPİ – wspomagany komputerowo wywiad osobisty (formularz elektroniczny)

CATİ – wspomagany komputerowo wywiad telefoniczny (formularz elektroniczny)

CAWI – wspomagany komputerowo wywiad internetowy (formularz elektroniczny)

CBOP – Centralna Baza Ofert Pracy

CEiAPP UJ– Centrum Ewaluacji i Analiz Polityk Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego

GIODO – Główny Inspektorat Ochrony Danych Osobowych

GUS – Główny Urząd Statystyczny

PAPI – niewspomagany komputerowo wywiad osobisty (formularz papierowy)

PARP – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

PESEL – Polski Elektroniczny System Ewidencji Ludności

PUP – urząd pracy właściwy dla powiatu

REGON – krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej (Rejestr Gospodarki Narodowej)

UJ – Uniwersytet Jagielloński

US w Krakowie – Urząd Statystyczny w Krakowie

Wprowadzenie

Celem projektu „Bilans Kapitału Ludzkiego” (BKL) realizowanego przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) razem z Centrum Ewaluacji i Analiz Polityk Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego (CEiAPP UJ) jest poznanie zasobów kompetencyjnych polskiego rynku pracy. Jego głównym zadaniem jest porównanie zapotrzebowania na kompetencje (umiejętności i kwalifikacje) zgłaszanego przez polskich przedsiębiorców i kompetencji oferowanych przez uczestników podażowej strony rynku pracy – pracowników i bezrobotnych. Dzięki temu możliwe będzie wskazanie potencjalnych luk kompetencyjnych w ujęciu struktury zawodowej, branżowej, regionalnej oraz struktury kompetencji zawodowych. Badania popytowej (pracodawców) i podażowej strony rynku pracy są uzupełnione o analizę podmiotów instytucjonalnych odpowiadających za kształtowanie polskiego rynku pracy, czyli systemu edukacyjnego i instytucji szkoleniowych, aby uzyskany obraz był możliwie najpełniejszy.

W raporcie podsumowano założenia i sposób realizacji IV edycji badań terenowych przeprowadzonych w ramach BKL¹. Kwestionariusze użyte w badaniach terenowych są dostępne na stronie internetowej projektu pod adresem: <http://bkl.parp.gov.pl/kwestionariusze2013>

W raporcie opisano następujące moduły badawcze:

- badanie pracodawców;
- badanie ofert pracy;
- badanie ludności;
- badanie uczniów szkół ponadgimnazjalnych;
- badanie studentów;
- badanie instytucji szkoleniowych.

Pogłębiona refleksja nad wartościami wskaźników wymaga uwzględnienia zmian w pytaniach badawczych pomiędzy poszczególnymi edycjami badania.

¹ W przypadku szczegółów dotyczących realizacji badania wykorzystano zawartość raportów metodologicznych przesyłanych wraz z danymi przez Millward Brown SMG/KRC.

Opisy modułów badawczych składają się z następujących elementów:

Podstawowe informacje – skrótowo ujęte główne charakterystyki badania²:

- jednostka badania;
- sposób doboru próby;
- metoda zbierania danych (informacja na temat technik użytych do zbierania danych);
- liczebność próby założonej;
- liczebność próby zrealizowanej.

Populacja – szczegółowy opis badanej populacji, której dotyczą wnioski z badań.

Operat – szczegółowy opis sposobu uzyskania danych kontaktowych do respondentów, przygotowania danych, finalnej zawartości operatu, a także ocena aktualności i jakości danych oraz pokrycia badanej populacji przez przygotowany operat.

Schemat doboru i wielkość wylosowanej próby – szczegółowy opis sposobu doboru próby, wraz z określeniem liczby i charakterystyki etapów losowania, użytych warstw, wielkości rezerwy oraz zmian i uzupełnień dokonanych w trakcie realizacji badań terenowych w stosunku do założeń.

Efektywna wielkość próby i stopa zwrotów – opis faktycznie zbadanej próby (*effective sample size*) wraz z prezentacją wyników analizy wielkości stopy zwrotów.

Wagi – opis wag użytych do analizy i dołączonych do zbiorów danych wraz z wyjaśnieniem sposobu ich wykorzystania oraz przesłanek stojących za ich konstrukcją, a także podsumowanie dotyczące reprezentatywności uzyskanych wyników.

Ze względu na swoją specyfikę moduł dotyczący badania ofert pracy zawiera tylko wybrane elementy opisu.

² Wszystkie badania przeprowadzono na obszarze Polski, w II kwartale 2013 r. Wszystkie moduły były objęte standardowym sposobem kontroli zapewnionym przez Wykonawcę badania. Minimalna liczba prób kontaktu wynosiła 5. Realizacja każdego była poprzedzona pilotażem (minimalna wielkość próby pilotażowej wynosiła 50).

Rozdział 1. Badanie pracodawców (A1)

PODSTAWOWE INFORMACJE

Jednostka badania:
podmiot gospodarczy

Sposób doboru próby:
losowy, warstwowy nieproporcjonalny

Metoda zbierania danych:
CATI (98%), CAWI (2%)

Liczebność próby założonej:
16000

Liczebność próby zrealizowanej:
16005 (w tym 1 041 – próba panelowa największych pracodawców, zatrudniających powyżej 250 osób)

POPULACJA

Część badania poświęcona pracodawcom zakładała pozyskanie informacji od podmiotów gospodarczych zatrudniających przynajmniej jednego pracownika i funkcjonujących w momencie przeprowadzania badania terenowego na rynku pracy.

Ze względu na przedmiot badania, którym jest kapitał ludzki, skoncentrowano się na wybranych kategoriach podmiotów. W efekcie z badanej populacji zostały wyłączone:

1. Jednostki lokalne.
2. Podmioty z działu 94 działalność organizacji członkowskich według PKD 2007.
3. Podmioty z sekcji:
 - A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo;
 - O – administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne;
 - T – gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby;
 - U – organizacje i zespoły eksterytorialne.
4. Podmioty, dla których szczególna forma prawna to:
 - 48 – fundacje;
 - 50 – Kościół Katolicki;
 - 51 – inne kościoły i związki wyznaniowe;
 - 55 – stowarzyszenia;
 - 60 – organizacje społeczne oddzielnie nie wymienione;
 - 70 – partie polityczne;
 - 72 - związki zawodowe;
 - 73 - organizacje pracodawców;
 - 76 - samorząd gospodarczy i zawodowy;
 - 85 - wspólnoty mieszkaniowe;
 - 90 – związki grup producentów rolnych.

Decyzja o wyłączeniu wskazanych kategorii podmiotów była podyktowana założeniami badania – powiązaniem otrzymanych wyników z celami wydatkowania funduszy przeznaczonych na rozwój kapitału ludzkiego, których operatorem jest Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości. Odrębnym analizom - przeprowadzanym niezależnie od opisywanych tu badań – są poddawane potrzeby kadrowe administracji publicznej. Dodatkowo, dokładne zbadanie firm i instytucji z wyłączonych z niniejszego badania sektorów nie byłoby możliwe ze względu na założoną wielkość próby. Biorąc jednak pod uwagę zakres badanej populacji, należy podkreślić, że obejmuje ona większość

pracodawców funkcjonujących na polskim rynku pracy, szczególnie gdy uwzględni się liczbę pracowników zatrudnionych w tych firmach.

OPERAT

Spis podmiotów użyty do losowania pochodził z bazy REGON zweryfikowanej przy użyciu innych dostępnych GUS informacji dotyczących tych podmiotów. Zastosowanie bazy REGON jako źródła danych pozwoliło na dobór próby zgodny z założeniami dotyczącymi docelowej populacji, zapewniając odpowiednią jakość wyników. Operat ten, podobnie jak inne, obciążony jest błędem ze względu na dezaktualizację części danych (np. kontaktowych) oraz jego zawartości (likwidacja firm), w szczególności w warstwie przedsiębiorstw najmniejszych. Jak pokazują doświadczenia wcześniejszych edycji badania skala błędu nie zagraża jednak precyzji wyników. Wykonawca badania terenowego (Millward Brown SMG/KRC) zadbał również o to, aby błędy te ujawniać i poprawić. Jest to ważne zadanie, ponieważ stopa zwrotów jest większa, jeżeli istnieje możliwość kontaktu z daną firmą przez cały założony w BKL okres realizacji badania. Dlatego też, zgodnie z inicjatywą Wykonawcy, priorytetem w IV edycji badania była uprzednia weryfikacja zawartości baz przed przekazaniem danych kontaktowych, aby zminimalizować konieczność modyfikacji podczas przeprowadzania wywiadu (uniknięcie straty czasu, który mógł być poświęcony na realizację kontaktów z innymi podmiotami). Doświadczenia wcześniejszych edycji badania pokazują, że warto powracać wielokrotnie do pracodawców, a w przypadku kontaktów telefonicznych średnia liczba faktycznych kontaktów powinna być relatywnie duża, aby przełożyła się na sukces badania.

SCHEMAT DOBORU PRÓBY I WIELKOŚĆ WYLOSOWANEJ PRÓBY

Próba badana składała się z podmiotów pochodzących z próby panelowej oraz podmiotów dolosowanych, konstytuujących próbę niepanelową. Łącznie wyjściowe bazy (panelowa oraz niepanelowa) obejmowały 62 822 podmiotów. Po zabiegach weryfikacyjnych w obu bazach ostatecznie znalazło się 52 926 podmiotów.

Próba panelowa

Baza panelowa przekazana Millward Brown SMG/KRC liczyła 9 990 podmiotów. Była to wyczerpująca próba podmiotów, które zatrudniają przynajmniej 100 pracowników. W skład próby panelowej wchodziły zarówno podmioty, z którymi we wcześniejszych edycjach udało się zrealizować badanie, podmioty, z którymi z różnych powodów nie udało się przeprowadzić wywiadów, oraz podmioty, które powstały w przerwie czasowej pomiędzy edycjami badania.

W wyniku weryfikacji usunięto z bazy 476 podmiotów, które:

- zostały zlikwidowane lub nie istniały w momencie przeprowadzania badania;

- występowały w bazie podwójnie (weryfikacja na podstawie numeru telefonu oraz numeru REGON).

Ponadto, w celu aktualizacji próby największych przedsiębiorstw (w szczególności 250+) Wykonawca badania uzupełnił próbę o podmioty spełniające założone kryteria populacji w oparciu o dostępne zasoby informacji. W wyborze dodatkowej próby kierowano się EKD, a podczas kontaktu z danym podmiotem upewniano się, czy spełnia on wszystkie kryteria nałożone na populację.

Efektywną próbę panelową (9 514) stanowili najwięksi pod względem liczby zatrudnianych pracowników pracodawcy, czyli:

- wszystkie podmioty zatrudniające 1000 lub więcej pracowników (673 podmioty);
- wszystkie podmioty zatrudniające od 250 do 999 pracowników (3 224 podmioty);
- losowo dobrane podmioty zatrudniające od 100 do 249 pracowników (5 617 podmiotów).

Próba niepanelowa

Próba niepanelowa dobrana losowo, wraz z próbami rezerwowymi, objęła 52 832 podmioty. Podczas doboru próby niepanelowej wykorzystano warstwowanie nieproporcjonalne, analogiczne do sposobu losowania przeprowadzonego w I, II i III edycji badania. Warstwy stanowiły województwo oraz liczba zatrudnianych pracowników (2-9 osób, 10-49 osób oraz 50-99 osób). Z jednej strony, wylosowano jednakową liczbę podmiotów dla każdego województwa. Zabieg taki umożliwia porównywalność wyników badania na poziomie tych jednostek terytorialnych. Z drugiej strony, zapewniono dobór proporcjonalny do odsetka istniejących w rzeczywistości podmiotów zatrudniających od 10 do 49 pracowników oraz podmiotów zatrudniających od 50 do 99 pracowników. Dwukrotnie zmniejszono, w stosunku do rzeczywistego, odsetek podmiotów zatrudniających od 2 do 9 pracowników. Taki zabieg zastosowano ze względu na to, że w populacji największe przedsiębiorstwa stanowią niewielką część, zatrudniają jednak większość wszystkich pracowników.

Przed rozpoczęciem realizacji badań oraz już w ich trakcie próba została zweryfikowana pod kątem występowania duplikatów oraz samozatrudnienia. W wyniku weryfikacji usunięto z bazy 9 420 podmiotów które:

- prowadziły jednoosobową działalność gospodarczą;
- zostały zlikwidowane lub nie istniały w momencie przeprowadzania badania;
- występowały w bazie podwójnie (weryfikacja na podstawie numeru telefonu oraz numeru REGON).

W konsekwencji zabiegów weryfikujących efektywna baza niepanelowa liczyła 43 412 podmiotów, w tym:

- 23 466 podmioty zatrudniające od 2 do 9 pracowników;

- 17 434 podmioty zatrudniające od 10 do 49 pracowników;
- 2 512 podmioty zatrudniające od 50 do 99 podmiotów.

EFEKTYWNA WIELKOŚĆ PRÓBY I STOPA ZWROTÓW

Tabela 1.1 przedstawia główne dane dotyczące realizacji badania – zostały w niej wyróżnione główne powody niezrealizowania wywiadów. Jak widać, do najważniejszych należały: odmowa udziału w badaniu (28% wszystkich niezrealizowanych wywiadów) oraz nieobecność respondentów (kolejne 14% wszystkich niezrealizowanych wywiadów). W efekcie przeprowadzenia 16 005 wywiadów otrzymano stopę zwrotów na poziomie 30%. Należy zaznaczyć, że jest to minimalna stopa zwrotów. Przy usunięciu możliwych błędów operatu rzeczywista stopa zwrotu może być nieco wyższa.

Tabela 1.1. Stopa zwrotu oraz główne powody niezrealizowania wywiadu

	n	% wszystkich wywiadów	% niezrealizowanych wywiadów
Ogółem	52926	100	
Wywiad zrealizowany	16005	30%	
Wywiad niezrealizowany	36921	70%*	100%
w tym:			
odmowa	14890	28%	40%
nieobecność w trakcie realizacji badania	7194	14%	20%
nieistniejący numer	3611	7%	10%
badanie w firmie już zrealizowano	364	1%	1%
inne przyczyny	10862	21%	29%

*procenty wywiadów niezrealizowanych w kolumnie % wszystkich wywiadów nie sumują się do 70 z uwagi na zaokrąglenia wartości do liczb całkowitych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Millward Brown SMG/KRC.

W tabeli 1.2 zawarte zostały stopy zwrotów w szczegółowych kategoriach podmiotów ze względu na liczbę zatrudnianych pracowników. Można zaobserwować utrzymujący się trend, zgodnie z którym najniższe stopy zwrotów występują w segmencie podmiotów zatrudniających najmniejszą (2-9) oraz największą (1000+) liczbę pracowników. Warto zauważyć, że wśród tych podmiotów największa jest także skala błędów operatu, które zostały zidentyfikowane przez przystąpieniem do realizacji badania.

Tabela 1.2. Stopa zwrotów w poszczególnych kategoriach wielkości pomiotów

	Typ próby						Ogółem
	Próba niepanelowa			Próba panelowa			
	2-9	10-49	50-99	100-249	250-999	1000+	
Liczba podmiotów w efektywnej próbie	23466	17434	2512	5617	3224	673	52926
Liczba zrealizowanych wywiadów	5354	6698	1033	1879	887	154	16005
Stopa zwrotu	23%	38%	41%	33%	28%	23%	30%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Millward Brown SMG/KRC.

WAGI

Ważenie próby pracodawców zostało wykonane w celu skompensowania niejednakowych prawdopodobieństw wejścia jednostek populacji do próby, wynikających z przyjętego planu losowania oraz nierównomiernych poziomów zwrotów w warstwach. Do zestawu zmiennych stratyfikujących został także włączony podział na 6 kategorii PKD. Przydział bardziej szczegółowych kategorii PKD do 6 klas nastąpił w wyniku przeglądu kombinacji maksymalizujących zróżnicowanie międzyklasowe kluczowych zmiennych analizowanych w badaniach. Obliczone zostały wagi, które zapewniają udział w próbie kombinacji warstw losowania (województwo i klasa liczby zatrudnionych), z sześcioma klasami PKD, odpowiedni do udziału w operacji losowania. Operat ten stanowił najlepszy dostępny stan rejestru przedsiębiorstw aktywnych w Polsce w okresie prowadzenia badania (GUS).

Obliczone zostały dwa rodzaje wag: wagi populacyjne, umożliwiające szacowanie liczebności populacyjnych w toku analiz, oraz wagi unormowane, sumujące się do liczebności próby.

Na potrzeby szacowania liczby poszukiwanych pracowników przyjęto, że przypadki o ekstremalnej liczbie zadeklarowanych poszukiwanych pracowników będą miały wagi populacyjne ustalone na poziomie 1. Jako kryterium ekstremalności przyjęto górny tzw. „zawias Tukey’a”, czyli wartość równą mniej więcej górnemu kwartylowi powiększonemu o dwukrotność rozstępu ćwiartkowego (jest to dobrze znany w statystyce sposób ustalania wartości skrajnych służący m.in. do sporządzania diagnostycznych wykresów skrzynkowych czy wykresów łodyga–liście); górny „zawias Tukey’a” obliczono odrębnie dla każdej warstwy przedsiębiorstw pod względem liczby osób zatrudnionych.

Wagi uzyskane w ten sposób cechuje duża wariancja w sytuacji globalnych oszacowań na poziomie całego kraju. Wariancja wag spada silnie w przypadku analizy na poziomie województw i w kategoriach wielkości przedsiębiorstw. Dzięki temu, w obrębie tych kategorii niższa liczebność próby jest kompensowana w pewnym stopniu mniejszą utratą precyzji ze względu na wariancję wag. W przypadku analizy na poziomie ogólnokrajowym mechanizm ten działa w przeciwnym kierunku.

Rozdział 2. Badanie ofert pracy (A2)

PODSTAWOWE INFORMACJE

Jednostka badania:

oferta pracy na terenie Polski (z wykluczeniem staży i praktyk dla studentów i uczniów)

Sposób doboru próby:

wyczerpująca, oferty aktualne w wybranym dniu (w przypadku PUP oferta miała być aktualna w dniu przeprowadzania badania a w przypadku Careerjet.pl w pierwszej kolejności kodowane były oferty zarejestrowane w tym dniu)

Liczebność próby założonej:

minimum 20 000 (m.in. wszystkie oferty pracy z PUP oraz oferty z Careerjet.pl)

Liczebność próby zrealizowanej:

20 081

POPULACJA I ŹRÓDŁA DANYCH

Zgodnie z zapisami umowy, badaniem należało objąć wszystkie unikalne oferty pracy. Oferty pochodziły z 16 województw i były aktualne w wybranym dniu badania. W IV edycji badania termin aktualności ofert pracy, które miały zostać zgromadzone wyznaczono na 25 marca 2013 r. Podobnie jak w III edycji, termin ten został wyznaczony na czwarty poniedziałek marca danego roku. Procedura ta pozwala na uzyskanie porównywalności wyników analizy przeprowadzanej w każdym roku. Unikalną ofertę stanowiło ogłoszenie poszukiwania pracowników na pojedyncze stanowisko pracy, opublikowane w konkretnym dniu i występujące raz w przypadku każdego źródła ogłoszenia³. Z tak zdefiniowanej populacji zostały wykluczone oferty staży i praktyk dla uczniów i studentów oraz oferty pracy poza granicami Polski.

REALIZACJA BADANIA

Przedmiotem analiz były oferty zgromadzone w powiatowych urzędach pracy (dalej: PUP) oraz umieszczane w Internecie na niepublicznych portalach pośrednictwa pracy. Populacja ofert pracy została ograniczona do ofert pochodzących z:

- powiatowych urzędów pracy (PUP);
- portalu Careerjet.pl – ogólnokrajowego portalu internetowego pośrednictwa pracy (wyszukiwarka ofert pracy).

Wybór portalu Careerjet.pl wynikał z kilku przestanek:

- linki do ofert, które są gromadzone na tym portalu pochodzą z innych portali pośredniczących w poszukiwaniu pracy;
- nie jest dokonywana selekcja czy promocja konkretnych portali z ogłoszeniami, dostępne są dane także o zasięgu lokalnym, nawet niewielkich firm, które są specyficzne dla danej branży;
- źródło to umożliwia sprawdzenie liczby informacji publikowanych w treści ogłoszenia w odniesieniu do zasięgu danego portalu;
- źródło to pozwala na sprawdzenie, w ilu innych źródłach dany pracodawca umieszcza swoje ogłoszenia oraz czy istnieje związek tej liczby np. z branżą, zawodem czy specyficznymi kompetencjami poszukiwanych pracowników;
- źródło to wykorzystywano w I oraz II edycji badania, a zatem ponowne jego użycie zapewnia porównywalność otrzymywanych wyników.

Badanie obejmowało następujące etapy:

- gromadzenie ofert pracy (danych surowych w postaci „zrzutu z ekranu”, w formie papierowej lub zdjęć);

³ W opisie oferty nie musiał być określony wymagany zawód. Jednak taka sytuacja wystąpiła tylko w przypadku 1% ogłoszeń poddanych analizie.

- wprowadzanie kluczowych zawartości ofert pracy do wewnętrznego oprogramowania i założonej formatki;
- weryfikację i kodowanie zbioru ofert pracy.

1. Etap gromadzenia ofert pracy

W pierwszym etapie pozyskano 22 795 ofert pracy.

Oferty pochodzące z PUP

Zgodnie z zapisami umowy, oferty pracy miały zostać zebrane w 160 urzędach wylosowanych w I edycji BKL (10 placówek PUP na województwo). W tych samych urzędach gromadzono informacje o ofertach pracy w I, II oraz III edycji BKL.

Przed przystąpieniem do spisu ogłoszeń dokonano kwerendy dostępności i aktualności ogłoszeń dla poszczególnych urzędów pracy wylosowanych do badania. Kwerendą objęta została Centralna Baza Ofert Pracy (CBOP) oraz wybrane strony urzędów pracy. W badaniu zdecydowano się na wykorzystanie w pierwszej kolejności CBOP. Wynikało to z faktu, że ogłoszenia publikowane w tej bazie cechuje jednolity format i bardziej szczegółowy opis w porównaniu do informacji dostępnych na stronach poszczególnych urzędów pracy. Zbieranie ofert pracy z CBOP rozpoczęło 24 marca i kontynuowano do 1 kwietnia 2013 r.

W przypadku 37 urzędów CBOP okazała się nieodpowiednim źródłem danych, co wynikało z braku czy bardzo małej liczby aktualnych ogłoszeń lub ich nieaktualności. W przypadku tych PUP kontaktowano się bezpośrednio z pracownikami urzędu w celu zebrania ofert pracy. Kontakt ten przyjął formę telefoniczną lub miał miejsce w urzędzie. Procedura ta trwała w okresie od 25 do 30 marca 2013 r. Lista tych urzędów została zamieszczona poniżej.

Placówki, w których dane o ofertach pracy były uzyskiwane bezpośrednio od pracowników:

Powiatowy Urząd Pracy w Choszcznie	Powiatowy Urząd Pracy w Grajewie	Powiatowy Urząd Pracy w Krasnymstawie
Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej	Powiatowy Urząd Pracy w Janowie Lubelskim	Powiatowy Urząd Pracy w Lesku
Powiatowy Urząd Pracy w Głubczycach	Powiatowy Urząd Pracy w Jędrzejowie	Powiatowy Urząd Pracy w Lipsku
Powiatowy Urząd Pracy w Gołdapi	Powiatowy Urząd Pracy w Kazimierzy Wielkiej	Powiatowy Urząd Pracy w Łęcznej
Powiatowy Urząd Pracy w Górze	Powiatowy Urząd Pracy w Kolnie	Powiatowy Urząd Pracy w Międzychodzie

Powiatowy Urząd Pracy w Miliczu	Powiatowy Urząd Pracy w Sejnach	Powiatowy Urząd Pracy w Świebodzinie
Powiatowy Urząd Pracy w Opatowie	Powiatowy Urząd Pracy w Siemiatyczach	Powiatowy Urząd Pracy w Wąbrzeźnie
Powiatowy Urząd Pracy w Parczewie	Powiatowy Urząd Pracy w Skarżysku-Kamiennej	Powiatowy Urząd Pracy w Wągrowcu
Powiatowy Urząd Pracy w Pińczowie	Powiatowy Urząd Pracy w Słupcy	Powiatowy Urząd Pracy w Zambrowie
Powiatowy Urząd Pracy w Prudniku	Powiatowy Urząd Pracy w Sokołowie Podlaskim	Powiatowy Urząd Pracy we Włodawie
Powiatowy Urząd Pracy w Pułtusku	Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce	Powiatowy Urząd Pracy we Włoszczowie
Powiatowy Urząd Pracy w Ropczycach	Powiatowy Urząd Pracy w Strzelinie	
Powiatowy Urząd Pracy w Rypinie	Powiatowy Urząd Pracy w Szczytnie	

Data publikacji ogłoszenia w bazie nie jest równoznaczna z datą zarejestrowania oferty w danym urzędzie pracy. Dlatego też podczas zbierania ofert zwracano uwagę na pozyskanie informacji o:

- dacie zgłoszenia oferty do urzędu pracy;
- dacie ważności oferty.

Oferty pochodzące z Careerjet.pl

W pierwszym etapie ankieterzy zgromadzili wszystkie ogłoszenia zamieszczone na portalu careerjet.pl, które były aktualne 25 marca. Każdy z ankieterów gromadził oferty pracy z konkretnej branży, a w przypadku branż, dla których liczba ofert pracy była wysoka tworzone były zespoły ankieterskie. Ankieterzy wykonywali zrzut z ekranu każdej wyświetlonej oferty pracy, a następnie kopiowali poszczególne części ogłoszenia do przygotowanej formatki. Ten etap pracy ankieterów trwał 4 dni.

2. Etap wprowadzania ofert pracy z plików tekstowych do wewnętrznego oprogramowania

W IV edycji badania zastosowano narzędzia wykorzystywane w dwóch poprzednich edycjach badania. Dla przypomnienia, od II edycji, w stosunku do I, dokonano trzech zmian:

- została rozszerzona formatka pliku tekstowego służąca do kodowania ofert pracy, co pozwoliło na bardziej szczegółową analizę ogłoszeń;
- zostało zmodyfikowane wykorzystywane oprogramowanie, co pozwoliło na zaoszczędzenie czasu i zminimalizowanie błędów w obsłudze danych surowych;

- została wprowadzona procedura wykonywania zrzutów z ekranu kodowanych ofert pracy, co pozwoliło na kontrolę procesu kodowania.

3. Etap kodowania i weryfikacji ofert pracy

Usprawnienia organizacyjne pozwoliły na pozyskanie maksymalnej, dostępnej na wybrany dzień liczby ofert. Dodatkowo, obliczenie wartości współczynnika rzetelności kodowania pozwoliło na kontrolę tego etapu badania.

Kodowanie ofert pracy

Duży nacisk położono na kontrolę jakości pracy koderów na każdym z etapów realizacji badania. Szczególnie dużo uwagi poświęcono:

- szkoleniom ankietatorów przed pracą terenową;
- szkoleniom koderów – wprowadzanie danych do formatki tekstowej i potem do bazy, weryfikacja przenoszenia treści ogłoszenia ze zrzutu z ekranu do formatki tekstowej;
- weryfikacji kodowania informacji zawartej w formacie tekstowej (współczynnik rzetelności kodowania);
- ocenie zgodności tego, czy informacje zawarte w zrzutach z ekranu, formacie tekstowej i bazie danych zakodowanych ofert są pełne;
- weryfikacji zastosowanych kryteriów selekcji ofert.

Każda oferta pracy została zakodowana, zgodnie z kluczem kategoryzacyjnym zawierającym listę kompetencji, niezależnie przez 2 koderów. W celu sprawdzenia rzetelności kodowaniu poddano 110 losowo dobranych ogłoszeń. Dla każdej badanej oferty sprawdzano łączną liczbę zastosowanych przez koderów kodów oraz spójność kodowania. W wyniku zastosowanej procedury kontrolnej osiągnięto wskaźnik rzetelności na poziomie – 0,72.

Weryfikacja ofert pracy

Weryfikacja ofert pracy polegała na:

- spełnieniu przez ofertę zestawu kryteriów selekcji;
- zapewnieniu unikalności występowania oferty w bazie danych.

Kryteria selekcji ofert

Kryteria selekcji ofert obejmowały:

- odpowiednią jakość danych (usuwane były: oferty, dla których niemożliwe było ustalenie terytorium, na którym prowadzona była rekrutacja i/lub ustalenie

- znajomości miejsca wykonywania pracy; oferty zawierające szczerkowe informacje);
- semantyczny obszar analizy (usuwane były ogłoszenia dotyczące stażu i praktyk;
 - geograficzny obszar analizy (usuwane były ogłoszenia oferujące pracę poza terytorium Polski).

Zapewnienie unikalności ofert

Zgodnie ze sprawdzonym w II i III edycji badania postępowaniem, weryfikacja powtórzonych ofert pracy odbywała się na poziomie bazy danych, nie zaś na poziomie pozyskiwania ogłoszeń.

Za zdublowane oferty uznano takie co najmniej 2 oferty, które posiadały:

- ten sam dzień umieszczenia ogłoszenia;
- to samo źródło ogłoszenia;
- tę samą miejscowość;
- to samo województwo;
- ten sam numer referencyjny;
- tę samą nazwę firmy;
- ten sam zawód.

Powyższe kryteria obowiązywały także w II edycji badania.

Dzięki zastosowanym procedurom weryfikacyjnym, jakość analizowanych w kolejnych etapach danych surowych jest satysfakcjonująca. Po finalnej weryfikacji bazy uzyskano 20 081 ofert, w tym:

- 5 232 z CBOP;
- 382 z PUP;
- 14 467 z Careerjet.

Rozdział 3. Badanie ludności (B1)

PODSTAWOWE INFORMACJE

Jednostka badania:
osoba

Sposób doboru próby:
losowy, warstwowy proporcjonalny w obrębie województw (nieproporcjonalny
względem województw - jednakowo liczne próby wojewódzkie)

Metoda zbierania danych:
CAPI (92,5%), PAPI (7,5%)

Liczebność próby założonej:
17600

Liczebność próby zrealizowanej:
17600

POPULACJA

Badaną populacją były zamieszkujące w Polsce osoby w wieku produkcyjnym, tzn. kobiety w wieku 18–59 lat oraz mężczyźni w wieku 18–64 lata.

OPERAT

Dane kontaktowe pochodziły z rejestru Polski Elektroniczny System Ewidencji Ludności (PESEL).

SCHEMAT DOBORU PRÓBY I WIELKOŚĆ WYLOSOWANEJ PRÓBY

Losowanie miało charakter warstwowy nieproporcjonalny w warstwie województw oraz warstwowy proporcjonalny w obrębie województwa. Schemat doboru próby odpowiadał wcześniejszym edycjom badania. Podobnie jak we wcześniejszych edycjach, warstwowanie nieproporcjonalne województw zostało zastosowane w celu umożliwienia wykonania porównawczych analiz regionalnych.

1. Ogólne założenia losowania

W losowaniu zastosowano warstwowanie terytorialne obejmujące podział na podregiony GUS (NTS–3, tzn. 66 podregionów w skali kraju – po kilka w każdym województwie) oraz klasy wielkości miejscowości według GUS (9 klas):

- wsie (tereny nieurbanizowane);
- miasta (tereny zurbanizowane), podzielone na klasy wielkości:
 - 10 000 – 19 999 mieszkańców;
 - 20 000 – 49 999 mieszkańców;
 - 50 000 – 99 999 mieszkańców;
 - 100 000 – 199 999 mieszkańców;
 - 200 000 – 499 999 mieszkańców;
 - 500 000 – 999 999 mieszkańców;
 - 1 000 000 lub większa liczba mieszkańców;
 - Warszawa.

Oczywiście nie we wszystkich województwach i podregionach występują jednostki należące do poszczególnych klas (przykładowo Warszawa jest w woj. mazowieckim i tworzy odrębny podregion; podobnie 4 miasta o liczebności ponad 500 000 mieszkańców: Kraków, Łódź, Poznań i Wrocław).

Dodatkowo, warstwowanie wylosowanej próby obejmuje rozkład płci – kohort wiekowych dla poszczególnych klas wielkości miejscowości niezależnie dla każdego województwa. Jako kohorty wiekowe przyjęto następujące przedziały wieku:

- kobiety 18-29 lat;
- kobiety 30-39 lat;
- kobiety 40-49 lat;
- kobiety 50-59 lat;
- mężczyźni 18-29 lat;
- mężczyźni 30-39 lat;
- mężczyźni 40-49 lat;
- mężczyźni 50-64 lata.

W celu sprawnego zrealizowania próby na etapie losowania dokonano wiązkania próby - polegającego na losowaniu po 10 rekordów w ramach jednej jednostki administracyjnej (miasta/gminy wiejskiej). Taka liczba wywiadów, zgodnie z doświadczeniem Millward Brown SMG/KRC, jest optymalna w badaniach, w których ankietier zmuszony jest do wielokrotnych powrotów do wylosowanego respondenta. Umożliwia bowiem sprawdzanie wielu kontaktów w ciągu jednego dnia – przeznaczonego na pobyt w określonym miejscu. Losowanie jednostek administracyjnych odbyło się w ramach warstw wyznaczonych przez klasy wielkości miejscowości i podregiony według schematu ze zwracaniem z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do liczebności mieszkańców w jednostce administracyjnej. Wiązkanie powoduje zaokrąglenie podanych liczebności wojewódzkich. Dzięki temu przy stałej liczebności wiązki prawdopodobieństwo wejścia w skład próby poszczególnych jednostek należących do populacji badanej jest jednakowe. W warstwie wiejskiej losowania dokonano z prawdopodobieństwami proporcjonalnymi do liczby mieszkańców w wieku 18-59/64 lata w danej gminie.

2. Szczegółowy opis zastosowanej procedury

Podstawą warstwowania były liczebności populacyjne osób w wieku produkcyjnym (kobiet w wieku 18-59 lat oraz mężczyzn w wieku 18-64 lata). Dane stanowiące podstawę warstwowania były aktualne na dzień 30 czerwca 2012 r.

Próba ogólnopolska jest złożona z 16 odrębnych prób wojewódzkich, z których każda liczy po 2000 osób. Taka kalkulacja bierze pod uwagę docelowe zrealizowanie 1100 wywiadów, zakładaną stopę zwrotów na poziomie 60% oraz doświadczenie Wykonawcy, z którego wynika, że około 9% kontaktów okazuje się błędnych. Do błędnych kontaktów należą:

- osoby zmarłe w okresie od wylosowania badania do momentu jego realizacji;
- błędnie podane adresy – niemożliwe do odnalezienia w terenie;
- wskazanie osób, które nie mieszkają pod wskazanym adresem i nie są znane osobom tam mieszkającym;
- wskazanie osób, które przebywają poza granicami kraju od ponad 6 miesięcy i nie są znane ich zamiary powrotu (trwała emigracja).

Do obliczenia wielkości losowanej próby w każdym województwie zastosowano następujący wzór:

$$N(\text{losowane}) = (1100 / 0.6) * 1.09 = 1998 \text{ (zaokrąglone do 2000)}$$

W badaniu przyjęto wiązkanie po 10 osób, dlatego też liczebność losowanej próby dla województwa zaokrąglono do 2000 rekordów.

3. Opis dotyczący odrębnie każdego województwa

Warstwowanie próby objęło wymienione wcześniej klasy wielkości miejscowości, przy czym dla gmin miejsko-wiejskich odrębnie traktowana jest część wiejska gminy (włączona do klasy 1 - wsie), a odrębnie część miejska gminy (miasto) - włączona do klasy miast, zgodnie z faktyczną liczbą mieszkańców (w dalszym tekście gmina wiejska, część wiejska gminy miejsko-wiejskiej, miasto - gmina, miasto będące częścią miejską gminy miejsko-wiejskiej traktowane odrębnie zwane są „jednostką administracyjną” i stanowią pierwotne jednostki losowania próby - PJL); w każdej próbie wojewódzkiej jest więc 9 warstw - niektóre mogą być puste (wobec braku miasta o określonej wielkości w danym województwie; przykładowo w woj. warmińsko-mazurskim nie ma miast z 3 największych klas wielkości).

Liczebności próby w poszczególnych warstwach odpowiadają proporcjom populacji w warstwie odniesionej do populacji województwa - z uwzględnieniem zaokrąglenia do pełnych 10 wywiadów.

W ramach każdej warstwy (klasy wielkości) dokonano losowania pierwotnych jednostek losowania (PJL), którymi były poszczególne jednostki administracyjne. Prawdopodobieństwa losowania PJL w ramach warstwy były proporcjonalne do liczebności populacji w poszczególnych PJL odniesionych do liczebności populacji w warstwie (sumaryczna populacja w danej klasie wielkości w ramach województwa). Dokonano losowania takiej liczby PJL w każdej warstwie, jaka wynikała z przyjęcia stałej liczby wywiadów w ramach PJL, wynoszącej 10 (wiązka realizacyjna). Ten sposób wiązkania nie oznaczał jakiegokolwiek losowania zespołowego - adresy osób wylosowanych nie były klastrowane w żaden sposób w ramach jednostki administracyjnej. Losowania dokonano techniką ze zwracaniem, co oznacza możliwość powtórnego wylosowania danej PJL (liczba wywiadów w PJL jest krotnością 10).

W ramach każdej PJL dokonano losowania prostego osób wchodzących w skład populacji badanej - w obszarze wiejskim ze wszystkich wsi bez dodatkowego podziału, a w obszarze miejskim z terenu całego miasta, bez stosowania pośrednich stopni losowania. W każdej PJL wylosowano 1 lub większą liczbę dziesięcioosobowych wiązek.

4. Metoda *random-route*

W celu zapewnienia zakładanej wielkości próby dopuszczono realizację niektórych wywiadów w oparciu o dobór metodą *random-route*. Na metodę tę zdecydowano się, gdy kolejne powroty do wylosowanych respondentów okazywały się coraz mniej skuteczne. Założono, że metodę *random-route* można uruchomić, gdy liczba brakujących wywiadów będzie bliska liczbie wywiadów zrealizowanych tą metodą w I, II i III edycji badania (943 wywiady w I edycji, 1333 w II edycji badania, 1143 w III edycji badania).

Metoda *random-route* to metoda „ustalonej ścieżki” poruszania się w terenie. Podejście to gwarantuje niezależność doboru respondenta od wpływu ankietera – a tym samym obiektywność procesu, przekładającą się na rzeczywistą losowość próby. W celu osiągnięcia wymienionych efektów szczególną uwagę zwrócono na dwa podstawowe czynniki:

- a) ustalenie kryteriów doboru respondenta;
- b) ustalenie adresu startowego i sposobu poruszania się ankietera w terenie.

Konieczne było zachowanie kryteriów doboru respondentów (płci i wieku) oraz rekrutacja osoby badanej we wskazanej miejscowości. Miejsce rozpoczęcia pracy przez ankietera zostało określone w trakcie losowani. Gdy okazało się, że wskazana metodą *random-route* osoba nie może zostać respondentem z powodów obiektywnych, procedura poszukiwania była kontynuowana. Adres bieżący stawał się wówczas adresem startowym. Sposób poruszania się ankietera mógł ulec modyfikacji lub nie, ale zawsze był dokładnie określony. Kryteria doboru respondenta nie ulegały zmianie. Procedura była kontynuowana do momentu osiągnięcia sukcesu.

Szczegółowa instrukcja dla ankieterów zawierała następujący opis:

- na podstawie podanego adresu należy znaleźć adres z numerem o jeden większym, pod którym dobierze się respondenta;
- w przypadku, gdy brakujący numer jest ostatni pod danym adresem należy udać się pod adres z numerem o jeden mniejszym;
- jeżeli w danym gospodarstwie jest osoba spełniająca podane kryteria doboru, to należy przeprowadzić z nią wywiad;
- jeżeli we wskazanym gospodarstwie nie można przeprowadzić wywiadu z osobą spełniającą kryteria doboru, to należy poszukać takiej osoby w kolejnym gospodarstwie;
- każdorazowo poszukiwanie respondenta należy kontynuować aż do osiągnięcia sukcesu.

EFEKTYWNA WIELKOŚĆ PRÓBY I STOPA ZWROTÓW

Zrealizowano łącznie 17600 wywiadów, w tym metodą *random-route* – 1263 wywiady (7%). W efekcie dało to 55% stopę zwrotów, podobną niezależnie od województwa. W obecnej edycji badania widoczne jest zróżnicowanie stopy zwrotów w zależności od

wielkości miejscowości. Spadek stopy zwrotów odnotowano w największych (powyżej 500 tys.) i najmniejszych (do 50 tys.) miastach. Wzrost stopy zwrotów wystąpił natomiast na wsiach. Tabela 3.1 prezentuje powody niezrealizowania wywiadu.

Tabela 3.3. Stopa zwrotu oraz główne powody niezrealizowania wywiadu

	N	% wszystkich wywiadów	% niezrealizowanych wywiadów
Ogółem	32000	100%	
Wywiad zrealizowany	17600	55%	
Wywiad niezrealizowany, w tym:	14400	45%*	100%*
kategoryczna odmowa udziału w badaniu	4429	14%	31%
wylosowana osoba wyprowadziła się na czas dłuższy niż 3 miesiące	3479	11%	24%
pod wskazanym adresem nie można nikogo zastać	2293	7%	16%
nieobecność w okresie badania	1509	5%	11%
odmowa wpuszczenia do mieszkania	839	3%	6%
wylosowana osoba jest chwilowo nieobecna	408	1%	3%
wylosowana osoba jest niedysponowana	325	1%	2%
odmowa udziału w badaniu poprzez odesłanie karty zapowiedniej	111	0,3%	1%
prośba o inny termin wizyty	54	0,2%	0,4%
odmowa udziału w badaniu poprzez infolinię	25	0,1%	0,2%
wywiad odrzucony w wyniku kontroli nieterenowej	21	0,1%	0,1%
inne przyczyny	907	3%	6%

* procenty wywiadów niezrealizowanych w kolumnie % wszystkich wywiadów nie sumują się do 45, a w kolumnie % niezrealizowanych wywiadów nie sumują się do 100 z uwagi na zaokrąglenia wartości do liczb całkowitych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Millward Brown SMG/KRC.

WAGI

Wagi post-stratyfikacyjne stanowiły kombinację wag wynikających ze schematu doboru próby (niejednakowe prawdopodobieństwo ze względu na województwo), wag wynikających ze stóp zwrotu w poszczególnych grupach oraz wag korygujących rozkład próby w stosunku do rozkładu populacji ze względu na:

- województwo;
- wiek;
- płeć.

Rozdział 4. Badanie uczniów szkół ponadgimnazjalnych (B3.1)

PODSTAWOWE INFORMACJE

Jednostka badania:
osoba

Sposób doboru próby:
losowanie zespołowe oddziałów w szkołach, dobór systematyczny warstwowy na zbiorze uporządkowanym według dodatkowych warstw

Metoda zbierania danych:
ankieta audytoryjna

Liczebność próby założonej:
32 000

Liczebność próby zrealizowanej:
36 339

POPULACJA

Badaną populację stanowili uczniowie ostatniej klasy w wybranych typach szkół ponadgimnazjalnych. Szkoły ponadgimnazjalne, zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (art. 9, pkt 1.3), to:

- *zasadnicze szkoły zawodowe o okresie nauczania nie krótszym niż 2 lata i nie dłuższym niż 3 lata, których ukończenie umożliwia uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu, a także dalsze kształcenie w szkołach wymienionych w lit. e i f;*
- *trzyletnie licea ogólnokształcące, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego;*
- *trzyletnie licea profilowane kształcące w profilach kształcenia ogólnozawodowego, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego;*
- *czteroletnie technika, których ukończenie umożliwia uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu, a także umożliwiające uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego;*
- *dwuletnie uzupełniające licea ogólnokształcące dla absolwentów szkół wymienionych w lit. a, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego;*
- *trzyletnie technika uzupełniające dla absolwentów szkół wymienionych w lit. a, których ukończenie umożliwia uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu, a także umożliwiające uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego;*
- *szkoły policealne o okresie nauczania nie dłuższym niż 2,5 roku, których ukończenie umożliwia osobom posiadającym wykształcenie średnie uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu;*
- *trzyletnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa potwierdzającego przysposobienie do pracy.*

Podobnie jak w I edycji, badaniem zostali objęci uczniowie następujących typów placówek edukacyjnych:

- *zasadniczych szkół zawodowych;*
- *liceów ogólnokształcących;*
- *liceów profilowanych;*
- *techników;*
- *szkół policealnych (ponadgimnazjalnych).*

OPERAT

Operat stanowiły oddziały ostatniej klasy szkół ponadgimnazjalnych objętych badaniem. Informacje dotyczące oddziałów z rocznika 2012/2013 pochodziły z Systemu Informacji Oświatowej. W przeciwieństwie do I edycji badania, informacje obejmowały faktyczne dane oddziałów ostatnich klas, z tego względu nie było konieczności szacowania na podstawie danych dla klas przedostatnich.

Zanim wylosowano oddziały do badania, operat został zoptymalizowany pod kątem realizacji badania. Z operatu usunięto oddziały, które nie były wystarczająco liczne (miały mniej niż 20 osób), aby ankieta audytoryjna mogła zostać przeprowadzona. W efekcie operat zawierał 12 725 oddziałów z 4 035 szkół.

SCHEMAT DOBORU PRÓBY I WIELKOŚĆ WYLOSOWANEJ PRÓBY

Oddziały wylosowano w sposób systematyczny w warstwach wyróżnionych ze względu na województwo oraz typ szkoły.

Próba ogólnopolska jest złożona z 16 odrębnych prób wojewódzkich, z których każda liczy po 140 oddziałów. Taka kalkulacja bierze pod uwagę docelowe zrealizowanie wywiadów w 100 oddziałach w każdym z województw oraz minimalną zakładaną stopę zwrotów na poziomie 71%. Efektywna próba zawierała 2240 oddziałów, w tym 1 600 z próby zasadniczej oraz 640 z próby rezerwowej. Pracownicy Millward Brown SMG/KRC dokonali losowania bez zwracania z prawdopodobieństwem równym dla każdego elementu operatu po 103 oddziały w ramach województwa do próby zasadniczej, pozostałe oddziały trafiły do próby rezerwowej.

W celu zabezpieczenia się przed ewentualnymi rozbieżnościami oddziały w ramach szkół zostały ponumerowane. Po uzyskaniu zgody na badanie, podczas kontaktu z przedstawicielami szkoły, ankieter zbierał informacje dotyczące nazw i liczebności wszystkich oddziałów ostatnich klas. Po spisaniu wszystkich oddziałów według nomenklatury stosowanej w danej szkole, ankieter kierował się do oddziału o wylosowanym numerze. Jeżeli wylosowany numer przekraczał faktyczną liczbę oddziałów, realizacja miała odbyć się w oddziale o numerze najwyższym.

W przypadku odmowy udziału w badaniu lub innej obiektywnej przyczyny niemożności przeprowadzenia wywiadów, dokonywano losowania oddziału z próby rezerwowej.

EFEKTYWNA WIELKOŚĆ PRÓBY I STOPA ZWROTÓW

Badanie właściwe było realizowane w terminie od 8 marca 2013 r. do 17 maja 2013 r. Poprzednie badanie było realizowane w I edycji, w 2010 r. Zrealizowano 36 538 ankiety w 1 632 oddziałach. W wyniku kontroli nieterenowej ze zbioru usunięto 157 ankiet z powodu braku podania płci (M1) i istotnych braków danych oraz 42 ankiety (2 oddziały) ze względu na błędne wytypowanie oddziału do badania. W efekcie zastosowania

procedur weryfikacyjnych w zrealizowanej próbie pozostało 36 339 ankiet pochodzących z 1630 oddziałów.

Z uwagi na możliwe rozbieżności pomiędzy danymi z Systemu Informacji Oświatowej a sytuacją rzeczywistą, przed realizacją badania wyróżniono 3 warianty związane z liczebnością wytypowanego oddziału i dla każdego przygotowano odpowiedni schemat postępowania:

1. W oddziale było ≥ 20 – sytuacja idealna, zrealizowano tyle ankiet, ile było możliwe (założono, że powinno to być min. 20).
2. W oddziale było < 20 , ale > 15 – oddział wchodził do badania z możliwością łączenia oddziału z innym (patrz procedura poniżej). Jeżeli nie było takiej możliwości, realizowano tyle ankiet, ile było możliwe, co oznacza, że dopuszczalne było uzyskanie mniej niż 20 ankiet.
3. W oddziale było ≤ 15 – sprawdzono możliwość realizacji w oddziale łączonym (zgodnie z procedurą poniżej), a w przypadku braku takiej możliwości do badania brano kolejny oddział z listy. Jeżeli żaden z oddziałów na liście nie pozwalał na przeprowadzenie badania (zbyt mało liczny, bez możliwości łączenia z innym równoległym oddziałem), konieczne było losowanie oddziału rezerwowego.

W efekcie badanie przeprowadzono w 1 589 oddziałach niełączonych i 43 oddziałach łączonych (2,6%).

Tabela 4.1. Liczba oddziałów, w których zrealizowano badanie w podziale na niełączone i łączone według poszczególnych typów szkół ponadgimnazjalnych

Typ oddziału	Typ szkoły					Ogółem
	Liceum	Liceum profilowane	Szkoła policealna	Technikum	Zasadnicza szkoła zawodowa	
Niełączone	805	32	35	536	179	1587
Łączone	12	0	1	19	11	43
Ogółem	817	32	36	555	190	1630

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Millward Brown SMG/KRC.

Założenia dotyczące minimalnej liczby oddziałów w województwie, w których przeprowadzono badanie zostały spełnione.

Tabela 4.2. Liczba ankiet, oddziałów oraz szkół, w których przeprowadzono badanie według województwa

Województwo	Liczba ankiet	Liczba oddziałów	Liczba szkół
Dolnośląskie	2334	102	100
Kujawsko-pomorskie	2067	100	93
Lubelskie	2286	103	92
Lubuskie	2212	102	65
Łódzkie	2210	101	95
Małopolskie	2330	103	102
Mazowieckie	2227	100	100
Opolskie	2142	102	59
Podkarpackie	2387	103	97
Podlaskie	2271	101	70
Pomorskie	2363	103	99
Śląskie	2360	102	102
Świętokrzyskie	2348	102	72
Warmińsko-mazurskie	2405	103	77
Wielkopolskie	2163	100	100
Zachodniopomorskie	2234	103	83
Ogółem	36339	1630	1406

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Millward Brown SMG/KRC.

łącznie podjęto kontakt z 1540 szkołami, z czego w 134 szkołach (203 oddziały) nie przeprowadzono badania z różnych przyczyn. Jednak w 90% przypadków oddziałów badanie udało się zrealizować w wylosowanym oddziale. Odsetek ten jest równy odsetkowi z I edycji badania. Najczęstszym problemem była odmowa wyrażenia zgody na przeprowadzenie badania. Przyczyny odmowy były różne, ale wśród najczęściej pojawiających się powodów znalazły się:

- nadmiar badań o charakterze edukacyjnym realizowanych w danej placówce (jeśli nie jest to badanie „przymusowe” – narzucone przez kuratorium lub Ministerstwo Edukacji - to nie ma woli udziału w badaniu);
- przygotowanie uczniów do matury – brak zgody na poświęcenie nawet jednej godziny lekcyjnej;
- niechętna postawa wobec jakichkolwiek badań i zakłócania pracy szkoły;
- niezadowolenie rodziców ze zbyt częstego angażowania uczniów w badania, które nie mają związku z przygotowaniem do matury.

WAGI

Uzyskane wyniki badania nie wymagały ważenia korygującego dysproporcji między udziałem określonych kategorii w zrealizowanej próbie i w populacji. Na taki stan rzeczy złożyło się kilka czynników. Po pierwsze, zastosowano losowanie proporcjonalne. Po drugie, jedynie niewielki odsetek pierwotnie wylosowanych oddziałów wymagał zastąpienia oddziałami z próby rezerwowej. Po trzecie, oddział z próby rezerwowej był losowany z tej samej warstwy, co oddział wylosowany oryginalnie. Z uwagi na fakt, że dane z I edycji nie były ważone, dla zachowania porównywalności wyników także w tej edycji analizy zostały wykonane na danych nieważonych.

Rozdział 5. Badanie studentów (B3.2)

PODSTAWOWE INFORMACJE

Jednostka badania:

osoba

Sposób doboru próby:

losowanie zespołowe kierunków na uczelniach, dobór systematyczny warstwowy na zbiorze uporządkowanym według dodatkowych warstw

Metoda zbierania danych:

ankieta audytoryjna, CAWI

Liczebność próby założonej:

32 000

Liczebność próby zrealizowanej:

32 100

POPULACJA

Populację stanowili studenci ostatnich lat kierunków stacjonarnych na uczelniach, będący:

- na ostatnim roku studiów licencjackich lub inżynierskich trwających parzystą liczbę semestrów;
- na dwóch ostatnich latach studiów licencjackich lub inżynierskich trwających nieparzystą liczbę semestrów;
- na dwóch ostatnich latach studiów magisterskich;
- na studiach magisterskich uzupełniających, niezależnie od roku studiów.

Studia wyższe, zgodnie z Ustawą z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (art. 2, pkt 1.5), to *studia prowadzone przez uczelnię posiadającą uprawnienia do ich prowadzenia, kończące się uzyskaniem odpowiedniego tytułu zawodowego*. Badaniem zostały objęte zdefiniowane ustawowo szkoły publiczne oraz niepubliczne. Z uwagi na fakt, że ustawa nie obejmuje szkół wyższych oraz wyższych seminariów duchownych prowadzonych przez kościoły i związki wyznaniowe (z wyjątkiem Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego), wymienione szkoły oraz seminaria zostały wykluczone z badania. Dodatkowo, ze względu na specyfikę, badanie nie obejmowało także szkół resortu obrony narodowej (szkół wojskowych, marynarki wojennej i oficerskich), szkół resortu spraw wewnętrznych i administracji (szkół policji i straży pożarnej) oraz wyższych szkół morskich.

OPERAT

Podstawą do stworzenia operatu kierunków studiów stacjonarnych były dane Głównego Urzędu Statystycznego, zgromadzone przy wykorzystaniu formularza S-10 wypełnianego corocznie przez uczelnie. Udostępnione dane były najbardziej aktualne na moment doboru próby. Oszacowania liczby studentów ostatnich lat w roku akademickim 2012/2013 dokonano na podstawie danych dla przedostatniego roku w roku akademickim 2011/2012. W konsekwencji, jak w poprzedniej edycji, mogły zdarzyć się rozbieżności pomiędzy operatem a populacją. Pozyskane dane, tak jak w I edycji badań⁴, zostały poddane procesowi optymalizacji ze względu na cele badania. Agregacji kierunków dokonano w następujących przypadkach:

- gdy występowały tryby trwające zróżnicowaną ilość czasu (np. 3- i 3,5-letnie) tego samego kierunku w obrębie uczelni i danego rodzaju studiów (licencjackie, inżynierskie, magisterskie), badani mogą pochodzić z obu trybów;
- gdy występowały tryby pomostowy (np. położnictwo), trwający 2 lub 3 semestry, oraz licencjacki (6-semestralny) tego samego kierunku w obrębie uczelni, badani mogli pochodzić z ostatniego roku studiów licencjackich oraz pomostowych;

⁴ Dla badania studentów poprzednią edycją była edycja I badań w ramach projektu BKL, zrealizowana w 2011 r.

- gdy występowały tryby magisterskie i uzupełniające magisterskie tego samego kierunku w obrębie uczelni, badani mogli pochodzić z trybu 5-letniego oraz SUM.

W efekcie tych operacji uzyskano spis 3 134 kierunków.

Dobór próby zakładał możliwość wykonania analiz porównawczych pomiędzy studentami kierunków zamawianych i niezamawianych. Kierunki zamawiane to lista kierunków nauk ścisłych ustanowiona przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Realizowane są one w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Poddziałanie 4.1.2 „Zwiększenie liczby absolwentów kierunków o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy”. Lista kierunków zamawianych, których realizacja odbywała się w poszczególnych latach akademickich, została przekazana przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego i obejmowała 180 kierunków zamawianych.

Procedura postępowania przy realizacji badania różniła się w zależności od tego, czy kierunek był zamawiany czy nie:

- a. dla kierunków zamawianych badanie było realizowane niezależnie od liczby studentów na ostatnim roku studiów (dla studiów I stopnia) lub na dwóch ostatnich latach studiów (dla studiów II stopnia); dodatkowo, z powodu braku informacji o trybie kierunku zamawianego, w przekazanej bazie przyjęto domyślnie tryb licencjacki, gdyż taki tryb charakteryzuje większość kierunków zamawianych – zadaniem ankietera było zweryfikowanie tej informacji na uczelni i przeprowadzenie badania na wszystkich trybach, w których kierunek zamawiany był realizowany.
- b. dla kierunków niezamawianych badanie było realizowane tylko na kierunkach, gdzie na ostatnim lub dwóch ostatnich latach studiów (w zależności od rodzaju studiów) studiowało przynajmniej 30 studentów. W przekazanej bazie znajdowały się bowiem kierunki spełniające ten warunek w roku poprzedzającym badanie. Zadaniem ankietera było zweryfikowanie tej informacji na uczelni.

Wymiana wylosowanego kierunku na inny mogła mieć miejsce w sytuacji, kiedy:

- na kierunku niezamawianym na ostatnim roku/ostatnich latach studiów studiowało mniej niż 30 studentów;
- na kierunku oznaczonym w bazie jako zamawiany, po weryfikacji informacji na uczelni, w rzeczywistości dany kierunek nie był realizowany ani jako zamawiany w żadnym z trybów, ani też jako niezamawiany;
- nastąpiła odmowa ze strony władz uczelni na przeprowadzenie na jej terenie badań.

SCHEMAT DOBORU PRÓBY I WIELKOŚĆ WYLOSOWANEJ PRÓBY

Operat podzielono na dwie warstwy ze względu na fakt zamawiania kierunku. Kierunki zamawiane, w liczbie 180, stanowiły osobną warstwę wyczerpującą. Spośród posortowanych kierunków niezamawianych wylosowano w sposób systematyczny 1 420 kierunków. Sortowanie zbioru nastąpiło ze względu na:

- rodzaj studiów;
- typ uczelni (z wyróżnionymi uczelniami jako warstwami samoreprezentującymi);
- podział kierunków na techniczne i nietechniczne.

Podział na rodzaj studiów uwzględniał:

- studia inżynierskie;
- studia licencjackie;
- studia magisterskie.

Uczelnie, w których studiuje więcej niż 2% wszystkich studentów objętych operatem zostały wyróżnione jako osobne warstwy. Do tych uczelni należały:

- Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica W Krakowie,
- Politechnika Gdańska;
- Politechnika Śląska w Gliwicach;
- Politechnika Warszawska;
- Politechnika Wrocławska;
- Uniwersytet Gdański;;
- Uniwersytet im. Adama Mickiewicza W Poznaniu;
- Uniwersytet Jagielloński w Krakowie;
- Uniwersytet Łódzki;
- Uniwersytet Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie;
- Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu;
- Uniwersytet Śląski w Katowicach;
- Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie.

Pozostałe kierunki zostały zagregowane w kategorii:

- inny uniwersytet;
- akademia medyczna;
- uczelnia techniczna/rolnicza;
- inne.

Dla każdej kategorii uczelni kierunki zostały podzielone na techniczne i nietechniczne - na bazie 22 grup kierunków klasyfikacji ISCED.

Tabela 5.1. Kierunki techniczne i nietechniczne

Grupa kierunków technicznych	Grupa kierunków nietechnicznych
<ul style="list-style-type: none"> • biologiczna • fizyczna • matematyczna i statystyczna • informatyczna • medyczna • inżynieryjno-techniczna • produkcji i przetwórstwa • architektury i budownictwa • rolnicza, leśna i rybactwa • weterynaryjna • usług transportowych 	<ul style="list-style-type: none"> • pedagogiczna • humanistyczna • artystyczna • społeczna • ekonomiczna i administracyjna • prawna • dziennikarstwa i informacji • opieki społecznej • usługi dla ludności • ochrony środowiska • ochrony i bezpieczeństwa

Źródło: Opracowanie własne.

EFEKTYWNA WIELKOŚĆ PRÓBY I STOPA ZWROTÓW

Do badania wytypowano 1 600 kierunków, w tym 180 zamawianych. W związku z problemami podczas realizacji badania na niektórych kierunkach, w ich trakcie dobierane były kierunki zastępcze. Kierunek zastępczy był losowany z pozostałych kierunków w tej samej lub jak najbardziej podobnej warstwie, co kierunek oryginalnie wylosowany. Ostatecznie podmieniono 136 kierunków z próby zasadniczej. Na podmianę kierunków decydowano się w następujących przypadkach:

- gdy na kierunku niezamawianym studiowała zbyt mała liczba studentów (57% podmian);
- gdy nie było możliwości zrealizowania ankiet ze względu na odbywane praktyki lub indywidualny tryb zajęć (26% podmian);
- gdy władze uczelni odmawiały zgody na przeprowadzenie badania (10% podmian);
- gdy wylosowany kierunek w rzeczywistości nie był prowadzony na uczelni w danym trybie i rodzaju (7% podmian);
- gdy studenci odmawiali udziału w badaniach lub byli niepolskojęzyczni (1% podmian).

Dodatkowo, w trakcie realizacji badania do próby włączono 15 kierunków, w tym 3 zamawiane i 12 niezamawianych. Decyzja o dołączeniu kierunków niezamawianych wynikała z faktu, że na uczelni w jednym trybie wylosowany kierunek był prowadzony jako zamawiany i niezamawiany jednocześnie. W takich wypadkach ankiety przeprowadzano na obu kierunkach niezależnie.

łącznie próba liczyła więc 1 751 kierunków, z czego ostatecznie zrealizowano 32 100 ankiet na 1 597 kierunkach w tym na 173 zamawianych. Na kierunkach niezamawianych zakładano przeprowadzenie minimum 20 ankiet. W 21 przypadkach nie udało się spełnić zakładanego minimum, a w 96 przeprowadzono większą liczbę ankiet niż 20. Natomiast na kierunkach zamawianych liczebność próby była uzależniona od liczby dostępnych studentów - na 17 kierunkach zrealizowano poniżej 20 ankiet, a na 14 kierunkach powyżej 20 ankiet.

Ostatecznie badaniem objęto 194 uczelnie. Podobnie, jak w poprzedniej edycji badania studentów, najwięcej ankiet zrealizowano na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, Uniwersytecie Warszawskim oraz Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. W sumie na tych uczelniach przeprowadzono 3 143 ankiety (około 9,5% wszystkich ankiet).

WAGI

W dużej mierze dzięki zastosowanemu schematowi doboru próby i dobieraniu próby rezerwowej z zachowaniem parametrów próby wyjściowej, dane ważone – uwzględniające nierówne prawdopodobieństwo wejścia do próby – nie różnią się znacząco od danych nieważonych. Dołożono wszelkich starań, aby ważenie danych odzwierciedlało proces doboru próby. W pierwszym etapie wagi obliczono z zastosowaniem prawdopodobieństwa dostania się do próby danego kierunku. Kolejny etap zakładał zastosowanie prawdopodobieństwa uczestniczenia w badaniu studenta danego kierunku. Ekstremalne wartości wag (równe górnemu kwartyłowi powiększonemu o dwukrotność rozstępu ćwiartkowego) przycięto z zastosowaniem tzw. „zawiasu Tukey’a”.

Rozdział 6. Badanie instytucji szkoleniowych (C1)

PODSTAWOWE INFORMACJE

Jednostka badania:
instytucja lub firma szkoleniowa

Sposób doboru próby:
losowy, warstwowy proporcjonalny w obrębie województw

Metoda zbierania danych:
CATI (96%), CAWI (4%)

Liczebność próby założonej:
4500

Liczebność próby zrealizowanej:
3869

POPULACJA

Głównym celem badania firm i instytucji szkoleniowych jest oszacowanie potencjału szkoleniowego w Polsce i analiza jego zmian.

Trudność określenia populacji podmiotów badanych wynika w tym przypadku z następujących faktów:

- podmioty oferujące usługi szkoleniowe są bardzo zróżnicowane pod względem tego, w jakim zakresie działalność ta jest ważna w ich funkcjonowaniu i nie stanowi jedynie marginalnej aktywności; brakuje wystarczająco precyzyjnych kryteriów pozwalających odróżnić firmy czy instytucje szkoleniowe od takich, w przypadku których działalność szkoleniowa jest niezwykle rzadko prowadzona;
- przyjęcie różnych kryteriów prowadzi do zasadniczo bardzo różnych populacji; w innych badaniach realizowanych dotychczas w tym obszarze przyjmowano, że instytucjami szkoleniowymi są podmioty zarejestrowane w wewnętrznych bazach danych prowadzonych przez odpowiednie instytucje (np. w bazie RIS) albo podmioty, których główna lub drugorzędna działalność jest zaliczona do podklasy 80.42Z PKD (np. w przypadku badania instytucji szkoleniowych realizowanego w 2000 r. w ramach projektu PHARE);
- działalność szkoleniowa podmiotów jest rozproszona pomiędzy różne sekcje PKD.

Zastosowane szerokie podejście ograniczono tylko poprzez minimalizację udziału w populacji podmiotów, dla których działalność szkoleniowa jest aktywnością marginalną. W ramach projektu BKL w I edycji stworzono operat i potraktowano ustalony sposób wyodrębnienia zbioru podmiotów jako docelową populację. Ten sposób doboru został zachowany w II oraz III edycji badania, z uwzględnieniem corocznego uzupełniania operatu o nowo powstałe instytucje. Jak wynika z doświadczeń dotychczasowych edycji badania, operat ten dynamicznie się zmienia. Dlatego najistotniejszym przyjętym kryterium jest możliwość dokonania porównań między poszczególnymi edycjami badania.

Zgodnie z założeniami, badaniem objęto instytucje lub firmy, które:

- prowadzą działalność mieszczącą się, zgodnie z PKD, w obszarze kształcenia ustawicznego dorosłych, włączając w to pozaszkolne formy edukacji z zakresu nauki jazdy i pilotażu, pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane oraz nauczanie języków obcych; po konsultacjach z przedstawicielami środowiska szkoleniowego włączono w ten obszar także firmy i instytucje, których działalność obejmuje doradztwo związane z zarządzaniem;
- nie wymieniają działalności szkoleniowej ani doradczej jako głównego obszaru swojej aktywności, jednak deklarują świadczenie usług szkoleniowych poprzez wpis do rejestrów i baz danych przeznaczonych dla sektora szkoleniowego; do takich rejestrów zaliczono: Rejestr Instytucji Szkoleniowych czy prowadzoną przez PARP bazę inwestycjawkadry.pl;

- potwierdzały prowadzenie działalności szkoleniowej lub doradczej w procedurze weryfikacji dokonanej za pomocą kontaktu telefonicznego lub weryfikacji on-line.

OPERAT

Podstawą do stworzenia przez Wykonawcę operatu instytucji szkoleniowych były:

- zweryfikowana baza instytucji szkoleniowych w I, II i III edycji badania,
- nowo pozyskane adresy firm szkoleniowych z Internetu.

SCHEMAT DOBORU PRÓBY I WIELKOŚĆ WYLOSOWANEJ PRÓBY

W IV edycji badania do próby panelowej zastosowano ten sam operat, co w I, II oraz III edycji. Został on uzupełniony o 2233 nowe, unikalne podmioty. Informacje o tych podmiotach zostały pozyskane przy pomocy wyszukiwania informacji o firmie lub instytucji na stronach internetowych, w almanachu firm szkoleniowych, a także poprzez kontakt mailowy. Wyjściowy operat stanowiła więc baza 15 946 firm i instytucji szkoleniowych. Tak jak w poprzednich edycjach, operat został zmodyfikowany w oparciu o badania weryfikacyjne (np. usunięto z niego firmy, które nie prowadzą aktywności szkoleniowej lub aktywność ta jest marginalna). Jak pokazały poprzednie edycje badania, taka weryfikacja jest niezbędna, aby wyeliminować jak najwięcej nieaktualnych rekordów z operatu. Jest to zabieg pożądaný ze względu na realizację kolejnej edycji badania. Przeprowadzono weryfikację duplikacji rekordów oraz weryfikację istnienia firmy i jej kwalifikowania się do badania. Ostatecznie efektywny operat liczył 15 579 kontaktów.

Tabela 6.4. Liczba podmiotów w początkowym operacie w podziale na województwa

Województwo	Liczba podmiotów w początkowym operacie
Dolnośląskie	1280
Kujawsko-pomorskie	737
Lubelskie	736
Lubuskie	299
Łódzkie	890
Małopolskie	1457
Mazowieckie	3046
Opolskie	356
Podkarpackie	574
Podlaskie	414
Pomorskie	981
Śląskie	1896
Świętokrzyskie	353
Warmińsko-Mazurskie	526
Wielkopolskie	1393
Zachodniopomorskie	641
Ogółem	15579

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Millward Brown SMG/KRC.

Z uwagi na niewielkie liczebności operatu oraz wymaganą stopę zwrotów, dobór próby zakładał włączenie do badania wszystkich podmiotów.

EFEKTYWNA WIELKOŚĆ PRÓBY I STOPA ZWROTÓW

Weryfikacja operatu pozwoliła na odrzucenie 367 podmiotów będących duplikatami lub kontaktami błędnymi. Efektywna wielkość próby wyniosła 15 579.

W IV edycji badania przeprowadzono 3 869 wywiadów. Stanowi to 86% próby założonej (4 500). Minimalna przybliżona stopa zwrotów wynosi 25%. Niestety trudno jest z dużą precyzją ustalić rzeczywisty poziom stopy zwrotów, gdyż brakuje konkluzywnej informacji o statusie części podmiotów, które znalazły się w operacie. Można przypuszczać, że część podmiotów nie powinna zostać uwzględniona w operacie (firmy, które nie prowadzą działalności szkoleniowej, firmy nieistniejące lub nieobecne pod danym numerem telefonu). Dodatkowo, takie sytuacje, jak: nieodbieranie telefonu, wielokrotne zgłoszenia automatycznej sekretarki lub faksu oraz numer wielokrotnie zajęty, uniemożliwiły nawiązanie kontaktu, a tym samym weryfikację statusu podmiotu. Maksymalna stopa zwrotów szacowana jest na ok. 33%. Głównym powodem

niezrealizowania wywiadu, tak jak w poprzednich edycjach badania, była odmowa (1 809 przypadków).

Tabela 6.2. Stopa zwrotu oraz główne powody niezrealizowania wywiadu

	N	% wszystkich wywiadów	% niezrealizowanych wywiadów
Ogółem	15579	100%	
Wywiad zrealizowany	3869	25%	
Błąd operatu (firma nie prowadzi działalności szkoleniowej, brak firmy pod numerem telefonu, firma nie istnieje)	2027	13%	
Wywiad niezrealizowany, w tym:	9683	62%	100%
odmowa	1809	12%	19%
nieudana próba kontaktu (nikt nie podnosi słuchawki, zgłoszenia automatycznej sekretarki lub faksu, numer wielokrotnie zajęty)	1742	11%	18%
brak osoby kompetentnej	199	1%	2%
inne	5933	38%	61%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Millward Brown SMG/KRC.

WAGI

Ze względu na zastosowany sposób doboru próby oraz brak wiarygodnych informacji o danych populacyjnych nie wazono zbioru danych. Pomimo powziętych starań, proces weryfikacji nie doprowadził do uzyskania potrzebnych informacji w przypadku wszystkich podmiotów. Doświadczenia obecnej edycji badania potwierdzają raportowaną wcześniej dużą zmienność w zakresie operatu instytucji szkoleniowych. Należy wspomnieć, że próba w poprzednich edycjach także nie była wazona, a zatem w obecnej edycji nie było problemu z porównywalnością wyników. Nieobecność wag jest zrozumiała przez wzgląd na tak dużą rotację operatu oraz brak wiarygodnych danych na jego temat.